

Osebnostne zadeve

—i Napredovali so učitelji(ce) v V. skupino: Mahkota Stanislava iz Ljubljane; VII. skupino: Završnik Rudolf iz Ljubljane; VIII. skupino: Binder Avgust iz Dol. Bistrice; Suler Stanislav iz Kapel; Tomažič Josip iz Tinj; Trtnik Marija iz Cerkelj ob Krki; Kopriva Alfonz iz Lokovice; Saksida Milena iz Ljubnega; Zehrer Vilibald iz Sv. Miklavža; Kosi Zofija iz Tišine; Prusnik Josip iz Orehovice; Plut Marija iz Dragatuša; Povh Hedvika iz Venčesla; Lah Blaž iz Pragerskega; Trtnik Jože iz Gornjega grada; Kincel Jože iz Ponikve; Osvald Marija iz Trzišča; Dolenc Ana iz Sv. Petra; Zidar Otilija od Sv. Antona; Beloglavec Maks iz Remšnika; Zeleznik Martin iz Sorice; Novčanec Josip iz Laporja; Straus Milan iz Doberne; Kristan Emilija iz Borovnice.

TOVARIŠI(CE)!

NE POZABITE NA OBMORSKI UČITELJSKI DOM IN POSLJITE PRIJAVNICE!

Učiteljski pravnik

—§ Doklade na uslužbeni davek. Na uslužbeni davek od nagrad, ki jih prejema jo poslovodje in blaginiki kraj. šol. odborov ter od katehetskimi nagrad, se ne odmerjajo samoupravne doklade, ako ta nagrada za posamezno osebo ne presega mesečnih 4000 Din in je ta nagrada vnaprej določena in se ponavlja v gotovem razdobju.

—§ Tovariše predsednike sreza dravograj-skega, gornjegradskega, dolnjelendavskega, mariborskega I. br. in mesto, murskosoboškega, ormoškega in ptujskega prosim, naj mi odgovore na dopis z dne 17. XI. 1932. V. G.

—§ Napredovanje učiteljev za defektno deco v V. skupino. Glavna kontrola je na svoji obči seji z dne 31. marca 1933 pod Br. 25033 od 1. aprila 1933 izdala načelno rešitev, da lahko napredujejo učitelji za defektno deco v V. skupino, ako imajo 3 efektivna leta službe v VI. skupini in ostale pogoje, ki jih zahteva zakon.

—§ Stanarina učiteljev, dodeljenih v ministrstvo prosvete, v prosvetne oddelke banskih uprav i. dr. Učitelj X., dodeljen v ministrstvo prosvete, se je pritožil na državni svet, ker v času dodelitve ni prejel stanarine po zakonu o narodnih šolah. Državni svet je pritožbo odbil z motivacijo, »ker z ur. zak. iz 1931 z nobenim zakonskim predpisom ni določeno izplačilo stanarine učiteljem narodnih šol po državi, marveč je po §§ 23., 29. in 84. zak. o n. š. posamezna občina dolžna, da daje stan v naravi oziroma stanarino v denarju vsem učiteljem državnih narodnih šol. — Ako torej pritožitelj misli, da ima pravico do stanarine tudi v času, ko ni bil v narodni šoli, marveč v ministrstvu prosvete, ga nič ne ovira, da zaprosi za izplačilo stanarine občino v Beogradu, in primeru pa, da ga ta odbije, da uporabi nadaljnje pravno sredstvo.« — Enako stališče zavzema državni svet tudi v analognih primerih dodelitev izven šole.

Naša gospodarska organizacija

VABILO

UČITELJSKA SAMOPOMOČ V LJUBLJANI

reg. zadruga z o. z. ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 14. maja 1933, ob pol 10. uri v telovadnici II. mestne deške osnovne šole na Cojzovem grabnu v Ljubljani.

Dnevni red: 1. Poročilo načelnstva o poslovanju v I. 1932.
2. Odobrenje računskega zaključka za I. 1932.
3. Sprememba pravil.
4. Slučajnosti.

Ako bi občni zbor ob tej uri ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje na istem kraju in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bo sklepal ob vsakem številu navzočih združnikov. — Računski zaključek za I. 1932. je od 20. aprila 1933. pa do občnega zbora na vpogled v zadrugi pisarni vsem združnikom. — Predloge k točki 3. je poslati do 30. aprila 1933. upravi US v Ljubljani, Francišanska ulica 6.

Načelnstvo Učit. Samopomoči.

—g Učiteljska Samopomoč. Dokaj se je že govorilo in pisalo, kako naj se reorganizira delovanje Učiteljske Samopomoči ter uporablja njen, razmeroma ne mali rezervni fond. Marsikatero tov. društvo, posebno celjski tovariši, so prijaviли jako lepe predloge, ki so popolnoma sprejemljivi in tudi izvedljivi. V zadnji številki našega stanovskega glasila priobčuje g. A. S. med drugimi umestnimi točkami nekatere, ki jih je pa na vsak način korrigirati. So namreč prav sedaj težke prilike za marsikatero tovariša (ico) ali družino, da nujno potrebuje pomoči. Če bi bil po navedenih predlogih upravičen zahtevati svojo polovično posmrtnino, bi bil rešen zadrege. Denarne stiske se namreč ne pojavijo samo v smrtnih primerih, boleznih in poroki, ampak tudi, kadar odpremimo deco v šole, kar je že marsikdo okusil. Seveda, kdor je v Ljubljani, tega stane solanje otrok neprimerno manj. Tovariši (ica), ki je dolgo vrsto let redno plačeval prispevke U. S., pa je v denarnih stiskah, morda večjih, kot je bil sploh kdaj, ali bo kdaj, naj vendar ne okusi težavnih potov v dosedaj posojila, ki ga ni tako lahko dobiti, četudi proti obrestim, koje bo težko plačeval. Torej, če je denar tu, ven z njim (seveda ne z vsem) v pomoč potrebnim v smislu izdanih predlogov. — L. H.

Mladinska matica

LETOŠNJE REDNE PUBLIKACIJE M. M.

- I. Kresnice VI.
- II. Slikanica »Za vesele in žalostne čase«.
- III. Bogomir Magajna: Brkonja Celjustnik«.
- IV. Marija Kmetova: »Lov na mikrobe«.

»Kresnice« bodo letos posvečene naši državi in v njih najdejo naročniki mnogo dragocenega gradiva, ki ga bodo s pridom uporabljali v šoli in v življenju. »Kresnice« uredi tudi letos Ribičič.

Nekaj posebnega bo slikanica »Za vesele in žalostne čase«. Obsegala bo 64 celostanskih slik E. Deržaja z besedilom Anice Černejeve. Slikanica izide na finejšem papirju v štiri-barvnem tisku.

Z velikim veseljem bodo sprejeli otroci pravljico Bogomira Magajne »Brkonja Celjustnik«. Knjiga izide z okusnimi ilustracijami Božidara Jakca.

Kot realna knjiga izide letos Kmetove »Lov na mikrobe«, koristna knjiga o higieni bo to, ki bi jo morala imeti vsaka družina.

Se nikdar ni nudila Mladinska matica za Din 2250 toliko kot letos. Razen bogato ilustriranega letnika »Našega roda« dobijo naši naročniki še 4 knjige, ki so vse ilustrirane, med temi slikanico v 4 barvah. Samo ta knjiga je vredna vsote, za katero dobijo naši naročniki kar štiri knjige.

Kdor pa ne vplača vseh 9 obrokov à Din 250, nima pravice do knjig. Oni naročniki, ki niso naročili vseh števk »Našega roda« tedaj ne dobijo knjig preden ne plačajo še zamujenih obrokov.

»O Čermeljevi knjigi »Nikola Tesla« poroča »Beseda o sodobnih vprašanjih« 4. štev.

— Zgoščen pregled dela velikega izumitelja s splošnim uvodom v elektrotehniko, kolikor je za razumevanje Teslovih izumov potrebno in zanimivi obliki in z mnogimi novimi podatki o velikanskem pomenu tega rojaka za znanost, o njegovih epigonih (Marconi itd.), ki so kradli njegove iznajdbe in jih prodajali za svoje. Omenja tudi nekaj Slovencev (n. pr. prof. Štefana, Klemenčiča), ki so z uspehom delali na istem polju, kar dokazuje, da nismo južni Slovani prav zadnji na tem področju znanosti, ki daje odločujoč značaj, vsej civilizaciji in vsemu življenju sedanjega stoletja. Zato je knjiga zanimiva za vsakogar, ne samo za mladino.

O Ribičičevi Miklavževi noči je prinesla krajšo ugodno oceno tudi zadnja številka Mladike.

O treh številkah »Našega roda« poroča zelo pohvalno zadnji »Popotnik«.

Do konca aprila se dobijo s 25% popustom naslednje knjige: Kresnice I. Kresnice II. Kresnice III. Kresnice IV. Skulj: Sadjarčki. Seliskar: Rudi. Pipan: Kako smo delali radio. Grimm: Mizica, pogri se! Ribičič: Miškolin. Skulj: Vrtarščice. Bevk: Lukec in njegov škorec. Bevk: Lukec išče očeta. Deržaj: Življenje hudobne kavke Katke. Hafner: Botra z griča. Lovrenčič: Tiho življenje. Naš rod I. in II. letnik.

Do konca aprila lahko dobite še po znižani ceni tudi Čermeljevo knjigo »Nikola Tesla in razvoj elektrotehnike«.

Z 23. SEJE M. M.

1. Razpravljalo se je o Čemažarjevi ofertji glede 4 barvnega tiska slikanice »Za vesele in žalostne čase«.

2. Kot realna knjižica izide letos v rednih publikacijah knjiga »Lov na mikrobe«, ki jo je sestavila Marija Kmetova.

3. Rašičeve »Črtice iz vojne« naj prečita jo še nekateri člani literarnega odseka, ki naj odločijo, ali kaže M. M. izdati knjigo v slovenskem prevodu.

4. Upravnik je podal poročilo, iz katerega se razvidi precej ugodno gospodarsko stanje Mladinske matice.

ZEMLJEPIS

IN

ZGODOVINA

za III. in IV. razred osnovnih šol

od J. Polaka

stane samo 9 Din, odnosno 10 Din, a Vam zelo olajša pouk, ker Vam ni treba snovi narekovati, si otroci s tem ne kovarjo pisave in ne pravopisa ter pridobite na času. Naročite takoj vse štiri knjižice za 38 Din, odnosno one, ki jih potrebujete za sebe ali učence

v knjigarni

Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali pri podružnici v Mariboru

Učiteljski pevski zbor JUU

—p Koncert ženskega zbora se bo vršil 8. maja t. l. v veliki dvorani Uniona. Prvi tečaj ženskega zbora za koncert se vrši 20., 21. in 22. aprila v Glasbeni Matici. Pričetek 20. aprila ob 9. uri dopoldne; drugi tečaj se pa vrši pred koncertom 6., 7. in 8. maja. Pričetek 6. maja ob 9. uri dopoldne. Vabimo vse tovariše pevke, da se obah tečajev polnoštevilno udeležijo in dobro pripravijo za koncert. Eventuelno zadržanost javite preje odboru zbora.

Odbor.

Gospodarsko izvenšolsko delo učiteljstva

ZA POVZDIGO KMETIJSTVA.

—km Učiteljstvo celjskega društva JUU za povzdigo kmetijstva. Dne 8. t. m. dopoldne se je sestalo učiteljstvo celjskega sreza k rednemu zborovanju, ki je bilo v glavnem posvečeno kmetijskemu vprašanju. Predaval je sreski kmetijski referent g. inž. Dolinar o kmetijskem programu za celjski srez. Uvodoma je podčrtal važno učiteljevo nalogo, da že v šoli privzgoji mladini ljubezen do domače zemlje in kmečkega stanu, kajti kmečka mladina se vedno bolj odtujaše rodni grudi. Razvil je načelni program in omenjal one pogoje, ki so predvsem potrebne za pospeševanje. Toplo je priporočil ustanavljanje zadrug tam, kjer so dani vsi pogoji. Učitelji, ki se živijo v kmetjsko miselnost in si pridobijo kmetovo zaupanje, se bo lahko uspešno udeleževali. Tudi učitelja ima bogato polje za udeleževanje. Zivahna debata je izvenela v pravcu, da bodi učitelj predvsem praktik, skuša naj ohraniti tradicijo in narodno bistvenost, odpade naj vsako umetničenje. Preko otrok naj se plete vez med šolo in domom, z zaupanjem in strokovnim znanjem pa naj se približuje kmetu in deluje za njegov prospeh. Izvoljeni odbor 5 članov in članice bo v zvezi s sreskim kmetijskim referentom dajal učiteljstvu navodila in smernice.

Jeseni bosta v Mariboru in Ljubljani razstavi šolskih vrtov. Sole celjskega sreza bodo razstavile v Mariboru. Vse pripravljeno delo bo vodil 6 članski odbor, na katerega se je v vseh zadevah obračati.

—km Kmetjske kreditne zadruge in sodelovanje učiteljstva v njih. Na podlagi čl. 39 zakona o kmetijskih kreditih je minister za kmetijstvo predpisal pravilnik za izvrševanje tega zakona. Pravilnik ima štiri poglavja ter je važno, da se z njim seznanijo tudi učiteljstvo, predvsem učitelji-zadugarji in kmetijski gospodarski delavci.

Prvo poglavje navaja splošna določila in med drugim pravi:

1. krajevne zadruge za kmetijski kredit lahko ustanove samo kmetovalci;
2. točka določa, kdo je kmet;
3. naloga zadrug za kmetijski kredit je, da preskrbe svojim članom cenene kredite za povečanje, izboljšanje in pocenitev pridelovanja;
4. zadruge za kmetijski kredit se lahko ustanove neomejeno (krajevne) in omejeno (banovinske zadruge in državna zveza zadrug za kmetijski kredit);
5. zadruge se ustanove z deleži; deleži krajevnih zadrug ne morejo biti manjši od 100 Din, deleži oblastnih pa 1000 Din;
6. ta točka govori o registriranju krajevnih zadrug pri oblastnih in pristojnih prvostopnih sodiščih.

Drugo poglavje govori o krajevnih zadrugah za kmetijski kredit, in sicer predvsem:

1. Krajevne zadruge mora ustanoviti najmanj 20 kmetov. Vanje lahko stopijo tudi kmetijska društva, ki se bavijo z nabavljanjem kmetijskih proizvodnih sredstev in s skupnim proizvajanjem, predelovanjem in prodajo kmetijskih pridelkov;
2. Zadruge dajejo svojim članom kratkoročna in srednjeročna posojila in sprejemajo hranilne vloge od članov in nečlanov.

Naše šolstvo in prosveta

DVODNEVNI ŠOLSKOVRTNARSKI TEČAJ V BREŽICAH.

Intenzivna propaganda vseh merodajnih faktorjev, da se šolsko vrtnarstvo, sicer tako važno, a vendar doslej prilično zanemarjena panoga pouka in vzgoje dvigne in izpopolni, je vzbudila tudi učiteljstvo brežiškega sreza, da se je odločilo zaprositi kr. bansko upravo za prireditve dvodnevnega šolsko-vrtnarskega tečaja.

Na povoljno rešitev prošnje se je 7. t. m. zbralo v Brežicah 32 tovarišev(ice), ki se za stvar zanimajo, kr. banska uprava pa je poverila tov. nadzorniku A. Skulja, da je v tečaju predaval in ga vodil.

Sicer pičlo odmerjeni čas 2 dni so tečajniki temeljito izrabili, tov. predavatelj pa je tudi umel podati v razmeroma zelo kratkem času toliko snovi, da o tej tudi splošnega pregleda v kratkih potezah ni mogoče podati.

Pričenši z razpravo o namenu š. vrta je prešel na njegovo razdelitev, podrobno obrazložil, kako naj bo vzoren šolski vrt urejen, kako ga je obdelovati, opis orodja, ki se ga pri tem poslužujemo itd.

V drugem delu svojega predavanja je podrobno obrazložil ureditev sadovnjaka, gojitve posebnih vrst in oblik sadnega drevja, podal navodila o zatiranju škodljivcev, posebno pazljivo pa je še posvetil razpravi o zasaditvi drevesnice, cepljenju itd.

3. Zadruge vodijo nadzorstvo nad uporabo teh posojil.

4. Obstoječe kreditne organizacije kmetov (kmetijske kreditne zadruge, kmetijske članske blagajne in tudi operativne organizacije) lahko vstopijo v krajevne zadruge šele tedaj, kadar likvidirajo.

5. Določilo o revizijah zadrug.

6. Določilo o rezervnem skladu.

Tretje poglavje govori o banovinskih zadrugah, ki imajo za nalogo:

1. propagiranje in podpiranje novih krajevnih zadrug za kmetijski kredit;
2. dajanje denarnih sredstev na razpolago;

3. sprejemanje hranilnih vlog od krajevnih zadrug ali drugih oseb ali ustanov;

4. podeljevanje kreditov svojim članicam krajevnim zadrugam za njihovo kreditno poslovanje;

5. pregledovanje krajevnih zadrug;

6. člani banovinskih zadrug za kmetijski kredit lahko postanejo kmetijske zadruge s svojimi področji in vsa centralna kmetijska društva, ki podpišejo en ali več deležev;

7. določila o poslovanju banovinskih zadrug.

Četrto poglavje govori o državni zvezi zadrug za kmetijski kredit in o njenih nalogah, ki so:

1. upravljanje denarnih sredstev, ki jih ji da država na razpolago ali pa podeli kot kredit;

2. širjenje zadrugne misli in podpiranje zadrugništva v svrhu povzdige kmetijstva in kmetov; podpiranje ustanavljanja zadrug za kmetijski kredit in pripravljanje strokovnega osobja zanje s predavanji, tečaji, zadrugnimi šolami, časopisi, knjigami in podobnim;

3. skrb za enotnost poslovanja in dela zadrug za kmetijski kredit;

4. pregled delovanja (revizija) v banovinskih zadrugah in po potrebi tudi v krajevnih zadrugah za kmetijski kredit), superrevizija in vodenje nadzorstva nad vsemi krajevnimi in banovinskimi zadrugami za kmetijski kredit;

5. skrb za pravilno izvajanje zakona o kmetijskem kreditu in uredbe z dne 21. decembra l. 1932. in obča skrb za interese zadrugništva: zveza temelji na deležih, ki ne smejo biti manjši od 10.000 Din.

Člani državne zveze zadrug za kmetijski kredit so lahko samo banovinske zadruge za kmetijski kredit, ki vpišejo najmanj po en delež za vsakega začeti 100 svojih članov. Častni člani so, ki jih izvoli skupščina.

Dalje predpisuje pravilnik poslovanje zveze.

Šolski radio

—r XXVI. teden. V torek dne 25. aprila bo predaval g. Miroslav Zor: »Izleti in tabori v prirodi«, po sledečih točkah:

1. Beseda o izletih in taborih.
2. Oprema.
3. Sotori in kočje.
4. Kuhanje na prostem in hrana.
5. O higieni.
6. Gozdna modrost.

Pripravite papir in svinčnik, da si zabeležite marsikaj važnega, kar boste pozneje rabili!

V petek dne 28. aprila bo obravnaval g. Viktor Pirnat tema: »Riž, kruh vzhodnih narodov«, po sledečem razporedu:

1. Riž v našem gospodinjstvu.
2. Odkod je riž in kakšna rastlina je.
3. Pridelovanje riža: riževa polja.
4. Obdelovanje riža doma ozir. v industriji.
5. Kako izrablja riž industrija: skrob, moka, pivo...
6. Riž, ljudska hrana milijonov ljudi.
7. Rižev praznik na Japonskem.
8. Riževi nasadi pri nas.

Sledila je obravnava gradiva iz zelenjadarstva in cvetličarstva. Strokovnjak posebnost na tem polju, je tov. predavatelj podal vrsto praktičnih navodil, ki bodo vsem izbornu služila pri urejevanju in obdelovanju naših šolskih vrtov.

Prav živahne so bile zlasti debate in podrobno pojasnjevanje vsega, kar je tečajnik zanimalo kot nadaljevanje vsakega obdelanega poglavja.

Brez ponazoritve pouk ni uspešen! Tečajniki so si skupno ogledali sicer obsežen, a še neurejen vrt brežiške narodne šole, dalje onega mešč. šole. Pri mestnem vrtnarju pa so si ogledali vse, kar jim more dobro služiti pri gojitvi cvetličarstva.

Sledila je še končna beseda: Tečaj je imel predvsem vzbuditi med učiteljstvom potrebno zanimanje za stvar in doseči v splošnem povzdigo, žal, še vedno premalo uvaževanega prakt. gospodarskega pouka na naših kmetijskih šolah. Potom tega naj se učiteljstvo približa narodu, ki se bo potom njega polagoma miselno prerodil — sebi in celokupnosti v korist.

Tov. Ivanuš Robert, šolski upr. na Zdolah je ob zaključku izrazil v imenu vseh zahvalo kr. banski upravi za naklonjenost, posebno g. pomočniku bana — tov. predavatelju pa za požrtvovalnost in trud, ki ne ostane brez ugodnih posledic.

Poročevalec.